Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Департамент економічного розвитку і торгівлі Закарпатської обласної державної адміністрації
Департамент фінансів Закарпатської обласної державної адміністрації
Закарпатський регіональний центр соціально-економічних
і гуманітарних досліджень НАН України
Київський національний університет технологій та дизайну
Національна академія управління
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Вища школа бізнесу у м. Домброва Гурніча (Республіка Польща)
Економічний факультет Кошицького технічного університету (Словацька республіка)
Університет м.Мішкольц (Економічний факультет)
Політехнічний університет у м. Пожега (Республіка Хорватія)
Університет Яна Євангеліста Пуркіне в Усті-над-Лабем (Чеська республіка)
Західний університет «Васіле Голдіш» в м. Арад (Румунія)
Батумський державний університет ім. Шота Руставелі (Грузія)
Державний університет Молдови у м. Кишинів (Молдова)
Асоціація студентів та випускників економічного факультету УжНУ
ГО «Центр підтримки регіональних ініціатив»
Північний університет, Вараждін, Хорватія

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17-18 квітня 2019

Ужгород – 2019

Плисенко Г., Зозуля В. 131
Розвиток власної справи в умовах інноваційно орієнтованого суспільства……...
Пташенко Л.
Антирейдерські заходи в системі стратегічного управління підприємством……. 133
Хоменко В.
Облік нематеріальних активів та їх вплив на визначення вартості підприємства…… 137
Шулла Р., Попик М.
Сучасні підходи до оцінки ефективності економічних взаємовідносин з покупцями на основі концепції трансакційних витрат…… 140

СЕКЦІЯ 4 СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ, ЗВІТНОСТІ І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Sysoieva I., Balaziuk O.
Bases of modeling accounting processes of the enterprise……. 143
Антоненко Н.
Роль бухгалтера-аналітика в управлінні підприємством……..…… 145
Білецька Г.
Стандартний аудиторський файл (saf-t) як основа е-аудиту…… 147
Вакаров В.,Вакарова Б.
Зовнішній аудит ефективності інвестиційної діяльності……. 151
Вовчик Н.
Окремі аспекти інформаційного забезпечення внутрішнього контролю витрат підприємства……. 155
Ганусич В.
Екологічні витрати та екологічна амортизація……..... 158
Гончаренко О., Лук'янець О.
Організація роботи облікового персоналу небанківських фінансово-кредитних установ…… 161
Даньків Й., Веселовська Я.
Аналітична інформація для оцінки передінвестиційної стадії життєвого циклу інвестиційних проектів…….. 165
Долгий К.
Современные аспекты контроля качества аудиторских услуг в республики Молдова…….. 168
Загородній А., Партин Г.
Розкриття інформації про капітал в інтегрованій звітності підприємства…… 171

Шулла Р., *к.е.н., доцент,*
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Попик М.,
к.е.н., ст. викладач
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН З ПОКУПЦЯМИ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ

Високий рівень трансакційних витрат в рамках механізму ринкового обміну є одним із ключових факторів застосування альтернативних та виникнення нових форм кооперації і координації діяльності між ринковими агентами. В цих умовах виникає нагальна потреба у розробці методики оцінки економічної ефективності взаємовідносин між ринковими агентами на основі теорії трансакційних витрат, що дозволить їм приймати більш ефективні управлінські рішення щодо організації економічної діяльності.

Використання економіко-математичного моделювання для оцінки ефективності економічних відносин між ринковими агентами (постачальниками та покупцями) здійснювали такі автори як В. Кільгер (W. Kilger), П. Рібель (P. Riebel), Д. Адам (D. Adam) [1], В. Меннель (W. Männel), Г. Цепфель(G. Zäpfel) [13] та ін.

З точки зору виробника оцінка економічного ефекту взаємовідносин з окремим покупцем може здійснюватись на основі порівняння сукупної суми доходів та витрат протягом всього періоду співпраці:

$$П_j = Д_j + B_j$$

де: $П_j$ – плановий прибуток від взаємовідносин з j-тим покупцем протягом очікуваного періоду співпраці; $Д_j$ – планові доходи від реалізації продукції j-тому покупцю протягом очікуваного періоду співпраці; B_j – повна собівартість реалізованої продукції j-тому покупцю протягом очікуваного періоду співпраці.

Наведений у формулі вище показник повної собівартості може суттєво викривляти інформативність результативного показника (прибутку), оскільки розподіл непрямих витрат між окремими видами продукції здійснюється на основі «фіктивних» баз (наприклад на основі прямих витрат на оплату праці або прямих виробничих витрат), які викривляють реальну собівартість продукції. Окрім того, недоліком наведеного вище підходу є відсутність в складі формули показника, який би в експліцитній формі характеризував обсяг діяльності між ринковими контрагентами.

Інший підхід, запропонований такими відомими авторами як В. Кільгер та П. Рібель, передбачає використання в якості критерію оцінки економічної ефективності взаємовідносин між ринковими агентами показника маржинального прибутку за мінусом суми прямих постійних витрат:

$$П_j = \sum_i^n (p_{ji} - v_{ji}) \cdot x_{ji} - KF_j$$

де: $П_j$ – плановий прибуток від взаємовідносин з j-тим покупцем протягом очікуваного періоду співпраці; p_{ji} – середньозважена ціна одиниці продукції, реалізованої j-тому покупцю протягом очікуваного періоду співпраці; v_{ji} – середньозважена маржинальна собівартість одиниці продукції, реалізованої j-тому покупцю протягом очікуваного періоду співпраці; x_{ji} – обсяг продукції, реалізованої j-тому покупцю протягом очікуваного періоду співпраці; K_{Fj} – прямі постійні витрати, які безпосередньо пов'язані із взаємодіяльністю з j-тим покупцем.

Недоліком наведеного вище підходу, на нашу думку, є те, що при розрахунку показника прибутку до уваги беруться тільки маржинальні витрати та прямі постійні витрати. Але ж співпраця з окремим покупцем в довгостроковій перспективі використовує економічний потенціал підприємства не тільки у виробничій сфері, де часто існує можливість виокремлення прямих постійних витрат, але і у таких функціональних сферах як сфера інновацій, збуту, загальнокорпоративного управління та ін. При цьому зазначені витрати виникають насамперед при виконанні інформаційно-комунікаційної діяльності в системі управління підприємством і направлені на встановлення та підтримку економічних відносин з контрагентом. Такі витрати відомий німецький вчений А. Пікот визначає як трансакційні витрати.

З врахуванням чинника трансакційних витрат критерій оцінки економічної ефективності взаємовідносин між ринковими агентами може бути сформульований так (авторська розробка):

$$П_j = \sum_i^n (p_{ji} - v_{ji}) \cdot x_{ji} - KF_j - KT_j$$

KT_j – прямі та розподілені (непрямі) трансакційні витрати, які безпосередньо пов'язані із взаємодіяльністю з j-тим покупцем.

Розподіл непрямих трансакційних витрат між окремими контрагентами доцільно здійснювати на основі системи АВ-костингу, що, в порівнянні з традиційними підходами, дозволяє більш точно формувати собівартість об'єктів калькулювання.

Значну частину вихідних даних (наприклад, трансакційні витрати) моделі досить важко спрогнозувати і менеджмент при їх визначенні змушений

спиратись на емпіричну інформацію [2]. Але, незважаючи на це, запропонована модель є важливим інструментом оцінки економічної ефективності взаємовідносин між ринковими агентами, що дозволить менеджменту підприємств приймати більш виважені управлінські рішення.

Список використаних джерел

1. Adam, Dietrich. Produktions-Management. – 8. Auflage. Wiesbaden: Gabler, 1997, 722 S.

2. Matje, Andreas. Kostenorientiertes Transaktionscontrolling: konzeptioneller Rahmen und Grundlagen für die Umsetzung. – Wiesbaden: Gabler, 1996, 264 S.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(17-18 квітня 2019 р., м. Ужгород)

Формат 60х84/13. Умовн. друк. арк.16,62
Зам. №59. Наклад 100 прим.

Видавництво УжНУ «Говерла»
88000, м.Ужгород, вул. Капітульна, 18. E-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції - Серія Зт №32 від 31 травня 2006 року